

UZASADNIENIE

D. M. został oskarżony o to, że w dniu 06 lutego 2018 roku o godz. 04:15 w m. S. na ul. (...) na drodze publicznej w ruchu lądowym prowadził samochód osobowy marki M. (...) o nr rej. (...) będąc w stanie nietrzeźwości tj. 0,70 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, tj. o czyn z art. 178a § 1 kk.

Sąd Rejonowy w Augustowie wyrokiem z dnia 1 czerwca 2018r. sygn. akt II.K. 144/18:

I. Oskarżonego D. M. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i za to na podstawie art. 178a § 1 kk w zw. z art. 33 § 1 i 3 kk skazał go na karę 150 (stu pięćdziesięciu) stawek dziennych grzywny, ustalając jedną stawkę w wysokości 20 (dwudziestu) złotych.

II. Na podstawie art. 42 § 2 kk w zw. z art. 43 § 1 kk orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 3 (trzech) lat.

III. Na podstawie art. 63 § 4 kk zaliczył oskarżonemu na poczet orzeczonego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 14.03.2018r.

IV. Na podstawie art. 43a § 2 kk orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci świadczenia pieniężnego w kwocie 5000,- (pięciu tysięcy) złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

V. Zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 300,- (trzystu) złotych tytułem opłaty sądowej i obciążył go pozostałymi kosztami sądowymi w sprawie w kwocie 70,- (siedemdziesięciu) złotych.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wywiódł obrońca oskarżonego, który na mocy art. 425 § 1 kpk w zw. z art. 444 § 1 kpk zaskarżył wyrok w całości na korzyść oskarżonego. Na podstawie art. 427 § 1 kpk w zw. z art. 438 kpk wyrokowi temu zarzucił:

1. Obrazę przepisów prawa materialnego art. 53 kk w zw. z art. 115 § 2 kk wobec przyjęcia, że czyn przypisany oskarżonemu nacechowany jest społeczną szkodliwością w stopniu znacznym, pomimo, że ustalony sposób i okoliczności popełnienia czynu, rodzaj i charakter naruszonego dobra, brak szkody oraz postać zamiaru, motywacja i rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień społecznej szkodliwości czynu nie był znaczny;

2. Naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 339 § 3 kpk wobec nie rozpoznania wniosku obrony o warunkowe umorzenie postępowania;

3. Naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść rozstrzygnięcia, a mianowicie art. 410 kpk oraz art. 92 kpk w zw. z art. 424 kpk w zw. z art. 4 kpk w zw. z art. 7 kpk w zw. z art. 5 § 2 kpk wobec przyjęcia, że zebrany materiał dowodowy wskazuje, że wina oskarżonego oraz okoliczności popełnienia zarzucanego czynu są oczywiste i nie budzą wątpliwości, pomimo, iż w toku postępowania nie zostały przeprowadzone dowody na potwierdzenie prawidłowości poddania oskarżonego badaniom na zawartość alkoholu, wyników tych badań oraz rzetelności działania urządzeń pomiarowych, gdyż postanowienie dowodowe ograniczało się do ujawnienia i zaliczenia w poczet materiału dowodowego protokołu z przebiegu badania trzeźwości oraz świadectwa wzorcowania, co uniemożliwiło prawidłowe ustalenie, czy oskarżony dopuścił się zarzucanego mu czynu prowadzenia samochodu na drodze publicznej w dn. 06.02.2018r. godz. 4:15 w stanie nietrzeźwości 0,70 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu;

4. Rażącej niewspółmierności orzeczonej kary oraz środków karnych, które zastosowane łącznie są zbyt surowe w stosunku do stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz warunków osobistych oskarżonego, które wskazują na zasadność orzeczenia o warunkowym umorzeniu postępowania.

W związku z powyższym, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie o warunkowym umorzeniu postępowania wobec oskarżonego D. M. na okres 2 lat z orzeczeniem zakazu prowadzenia pojazdów na okres roku z nałożeniem obowiązku świadczenia na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w I instancji przez Sąd Rejonowy w Augustowie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wywiedziona w sprawie przez obrońcę oskarżonego apelacja okazała się bezzasadna, a tym samym nie mogła spowodować wzruszenia zapadłego orzeczenia Sądu I instancji.

Analiza materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, a także analiza uzasadnienia zaskarżonego wyroku wskazuje, iż Sąd I instancji przeprowadził postępowanie w sposób prawidłowy, zgromadzone dowody poddał pełnej i wszechstronnej analizie, wyciągając z nich trafne wnioski zarówno w zakresie winy, jak i kary, słusznie uznając, iż D. M. dopuścił się czynu z art. 178a § 1 kk.

Apelacja obrońcy oskarżonego stanowi polemikę z trafnymi ustaleniami faktycznymi Sądu I instancji dokonanymi z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów.

W myśl art. 7 kpk organy postępowania kształtują swe przekonanie na podstawie wszystkich przeprowadzonych dowodów, ocenianych swobodnie z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego.

Mimo, że autor apelacji nie stawia wprost zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych (negacja faktu znajdowania się oskarżonego pod wpływem alkoholu), to z analizy treści zarzutów wynika, iż zarzut taki został sformułowany.

W ocenie Sądu Okręgowego, poczynione przez Sąd Rejonowy w Augustowie ustalenia faktyczne nie są w żaden sposób wadliwe, albowiem oparte zostały na całokształcie materiału dowodowego ujawnionego podczas przewodu sądowego, Sąd wyciągnął z nich trafne wnioski, a swoje stanowisko w tym przedmiocie właściwie uzasadnił.

Odnosząc się do realiów przedmiotowej sprawy podnieść należy, iż ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego nie zawiera błędów natury faktycznej (np. niedostrzeżenie istotnych dowodów czy okoliczności) ani uchybień logicznych (niezrozumienie implikacji wynikających z treści dowodów).

Oskarżony D. M. przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu, jednakże zbagatelizował całą sytuację. Wskazał, iż nie był świadomy tego, że w jego organizmie może znajdować się nadal alkohol, albowiem spożywał go dzień przed zatrzymaniem, tj. 05.02.2018r. Dodał, iż nigdy nie wsiada za kierownicę pod wpływem alkoholu i zadeklarował, że podobny incydent nigdy więcej się nie powtórzy.

Kluczowe znaczenie dla przedmiotowej sprawy miały wyniki przeprowadzonych badań stanu trzeźwości oskarżonego. Urządzenie pomiarowe w chwili zatrzymania wykazało odpowiednio 0,70 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu a następnie 0,53 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu. Należy w tym miejscu podkreślić, iż ani oskarżony ani jego adwokat w chwili zatrzymania nie kwestionowali wyników badania na stan trzeźwości.

Jednocześnie, wbrew stanowisku autora apelacji, niemożliwym było w realiach przedmiotowej sprawy warunkowe umorzenie postępowania wobec oskarżonego D. M.. Do kwestii skorzystania z w/w instytucji odniósł się zresztą Sąd I instancji zarówno w protokole rozprawy z dnia 01.06.2018r. jak również w treści uzasadnienia, co sprawia, że zarzut autora apelacji tj. naruszenia przepisów postępowania, które miało wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 339 § 3 kpk jaki się jako całkowicie chybiony.

Zgodnie z treścią przepisu art. 66 § 1 kk Sąd może warunkowo umorzyć postępowanie karne, **jeżeli wina i społeczna szkodliwość** czynu **nie są znaczne**, okoliczności jego popełnienia nie budzą wątpliwości, a postawa sprawcy niekaranego za przestępstwo umyślne, jego właściwości i warunki osobiste oraz dotychczasowy sposób

życia uzasadniają przypuszczenie, że pomimo umorzenia postępowania będzie przestrzegał porządku prawnego, w szczególności nie popełni przestępstwa.

Najistotniejszą przesłanką warunkowego umorzenia postępowania, jest to, aby wina sprawcy i społeczna szkodliwość popełnionego przez niego czynu nie były znaczne. Wskazane w art. 66 § 1 k.k. właściwości i warunki osobiste sprawcy, jego postawa i dotychczasowy sposób życia stanowią odrębną przesłankę warunkowego umorzenia postępowania. Nie mogą one być uwzględniane w ocenie społecznej szkodliwości popełnionego czynu i winy sprawcy, tj. przemawiać za ich "znacznością" lub "nieznacznością". Przesłanka ta wchodzi w grę dopiero po ustaleniu, iż społeczna szkodliwość czynu i wina sprawcy nie są znaczne, co prawidłowo ustalił Sąd I instancji. O tym, jakimi kryteriami ma się kierować sąd przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu, stanowi art. 115 § 2 kk. Zawarta w tym przepisie norma ma charakter bezwzględnie obowiązujący ("sąd bierze pod uwagę"), co oznacza, że należy uwzględniać wszystkie wymienione tam, wchodzące w rachubę okoliczności. Każda z nich może w określonej sytuacji wpływać na wyższy lub niższy stopień społecznej szkodliwości czynu. Stopień zawinienia (winy) "podlega ocenie przy uwzględnianiu wszystkich okoliczności decydujących o przypisaniu winy, a więc dojrzałości sprawcy, jego poczucia odpowiedzialności, zdolności do rozpoznania bezprawności zachowania, ewentualnych anormalnych sytuacji motywacyjnych" (P. Hofmański, L. Paprzycki, w: Filar, Kodeks karny, 2014, s. 413; Zoll, Kodeks karny, t. 1, 2012, s. 919–920). Znaczenie zwrotu "nie jest znaczny". Cechy czynu, którego sprawca może ewentualnie kwalifikować się do poddania go środkowi probacyjnemu w postaci warunkowego umorzenia postępowania karnego, muszą zaistnieć łącznie.

Z analizy akt przedmiotowej sprawy wynika, że o ile okoliczności popełnienia przypisanego oskarżonemu czynu nie budzą wątpliwości, o tyle w żadnej mierze nie można mówić o tym, że wina i społeczna szkodliwość czynu przypisanego oskarżonemu nie były znaczne.

Tymczasem oskarżony kierował samochodem osobowym po drodze publicznej w stanie nietrzeźwości (0,70 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, czyli w stopniu prawie czterokrotnie przewyższającym minimalny próg ustawowy tego stanu). Takie zachowanie oskarżonego dyskwalifikuje go jako kierowcę, jest skrajnie nieodpowiedzialne i nacechowane dużym stopniem winy. Oskarżony stworzył potencjalne (realne) zagrożenie spowodowania wypadku drogowego, który mógłby być tragiczny w skutkach.

Zarzut apelacyjny, dotyczący rażącej niewspółmierności orzeczonej kary oraz środków karnych, które zastosowane łącznie są zbyt surowe w stosunku do stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz warunków osobistych oskarżonego, które wskazują na zasadność orzeczenia o warunkowym umorzeniu postępowania, okazał się być również pozbawiony zasadności. Stanowisko skarżącego w tym zakresie uznać należy za błędne.

Zauważyć trzeba, iż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądowym, nie każda nietrafność orzeczenia o karze, ale tylko jej rażąca niewspółmierność uzasadnia zmianę orzeczenia o karze (art. 438 pkt 4 kpk). Niewspółmierność rażąca to znaczna, zasadnicza, „bijąca w oczy” różnica między karą wymierzoną a karą sprawiedliwą. Zarzut rażącej niewspółmierności kary jako zarzut z kategorii ocen można zasadnie podnosić tylko wówczas, gdy kara jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, to jednak nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy (wyrok SN z dnia 21 stycznia 2003r. sygn. akt SNO 57/02). Pojęcie niewspółmierności rażącej oznacza znaczną, wyraźną i oczywistą, a więc niedającą się zaakceptować dysproporcję między karą wymierzoną a karą sprawiedliwą, czyli zasłużoną i to zarówno z punktu widzenia sprawcy jak i ogółu społeczeństwa.

W świetle powyższych uwag, zarzut rażącej niewspółmierności wymierzonej kary i środków karnych w stosunku do popełnionego przez oskarżonego czynu jest nietrafny. Zwłaszcza, że Sąd uprawniony jest do wymierzenia kary wedle swego uznania w granicach przewidzianych przez ustawę, uwzględniając dyrektywy wymiaru kary określone w art. 53 § 1 i 2 kk.

Sama surowość czy też łagodność orzeczonej kary, jeśli jest ona uzasadniona dyrektywami, o których mowa w treści art. 53 kk, nie może stanowić skutecznego zarzutu apelacyjnego, jeśli kwestionująca jej wymiar strona nie wykaże, iż kara

ta zarówno z punktu widzenia sprawcy, ale i ogółu społeczeństwa, powinna być uznana za wyjątkowo niesprawiedliwą, zbyt drastyczną czy też przynoszącą rażącą dolegliwość.

Zawarte w art. 438 pkt 4 k.p.k. określenie "niewspółmierność" oznacza "brak proporcji", czy "odpowiedniości pomiędzy czymś a czymś". Chodzi zatem o ocenę zachowania przez sąd pierwszej instancji proporcji pomiędzy wymiarem kary, a okolicznościami, które miały wpływ na to rozstrzygnięcie. Innymi słowy, rażąca niewspółmierność kary występuje wówczas, gdy sąd pierwszej instancji w jaskrawy sposób nie skoreluje wymierzonej kary ze stopniem winy, społecznej szkodliwości czynu oraz z celami kary (wyrok SA we Wrocławiu z dnia 13.05.2015r. sygn. akt II.AKa.101/15).

Lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku wskazuje, że Sąd Rejonowy wymierzając karę w sposób należyty uwzględnił wszystkie dyrektywy wymiaru kary określone w art. 53 kk. Wymierzona kara jako współmierna do stopnia społecznej szkodliwości popełnionego czynu, stopnia zawinienia oraz właściwości i warunków osobistych oskarżonego, spełniać powinna cele zapobiegawcze i wychowawcze wobec oskarżonego.

Sąd odwoławczy nie znalazł podstaw wskazujących, by orzeczona wobec oskarżonego kara grzywny w wysokości 150 stawek dziennych przy przyjęciu stawki dziennej na kwotę 20 złotych, a także orzeczone środki karne była rażąco niewspółmierne - zbyt surowe. Lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku wskazuje, że Sąd Rejonowy wymierzając oskarżonemu karę w sposób należyty uwzględnił wszystkie dyrektywy wymiaru kary określone w art. 53 kk. Wymierzona kara jako współmierna do stopnia społecznej szkodliwości popełnionego czynu, stopnia zawinienia oraz właściwości i warunków osobistych oskarżonego, spełniać powinna cele zapobiegawcze i wychowawcze wobec oskarżonego, wdrażając go do przestrzegania porządku prawnego.

Wnioskowanie o orzeczenie kary łagodniejszej (w tym o warunkowe umorzenie postępowania) argumentowane prowadzeniem własnej działalności gospodarczej dla której to niezbędnym jest uprawnienie do prowadzenia pojazdów a także liczne zobowiązania finansowe stanowi przyjętą linię obrony zmierzającą w kierunku złagodzenia odpowiedzialności karnej. Skoro bowiem oskarżony miał świadomość ciężących na nim zobowiązań finansowych i znajomość przepisów (co wymagane jest przy ubieganiu się o uprawnienie do kierowania pojazdami) to miał też świadomość konsekwencji prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości a mimo to zakaz ten umyślnie zlekceważył i pojazd mechaniczny prowadził tłumacząc się przekonaniem, że skoro czuł się dobrze, to mógł pojazd prowadzić.

Właściwie też Sąd orzekł wobec oskarżonego na mocy art. 42 § 2 kk w zw. z art. 43 § 1 kk środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 3 lat. Wymiar zakazu jest wymiarem jak najbardziej właściwym i słusznym. Ponadto uwzględnia stopień wywołanego zagrożenia w ruchu lądowym i zapewni bezpieczeństwo innym uczestnikom ruchu ze strony oskarżonego.

Zakaz prowadzenia pojazdów jest środkiem karnym, który jest uważany za odgrywający dużą rolę w zwalczaniu i zapobieganiu przestępstwom w komunikacji. Akcentuje się, że środek ten pozwalając na wyłączenie z ruchu osób, które ze względu na to, że stwarzają zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu nie powinny w nim uczestniczyć, prowadzi do poprawy jego bezpieczeństwa przez zmniejszenie niebezpieczeństwa (R.A. Stefański, Zakaz prowadzenia pojazdów, Warszawa 1990, s. 14). Podkreśla się, że o takim jego znaczeniu przesądzają szerokie możliwości normatywne jego orzekania, jak też zaakcentowanie w ustawie możliwości pełnienia przez ten zakaz celów karnych (K. Łucarz, Zakaz prowadzenia pojazdów jako środek polityki karnej, Wrocław 2005, s. 287).

Zasadnym było też zaliczenie na mocy art. 63 § 4 kk na poczet orzeczonego wobec oskarżonego zakazu okresu zatrzymania prawa jazdy od dnia 14.03.2018r.

Również kwota świadczenia pieniężnego w wysokości 5.000 złotych orzeczona na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej, nie mogła być w żaden sposób zniwelowana, gdyż jego wysokość została uregulowana treścią przepisu art. 43a § 2 kk i Sąd Rejonowy był niejako zobowiązany tą wysokością.

Reasumując, nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji obrońcy oskarżonego Sąd Okręgowy, na podstawie art. 437 § 1 kpk utrzymał wyrok Sądu Rejonowego w Augustowie w mocy.

O opłacie i kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze Sąd orzekł w oparciu o art. 627 kpk w zw. z art. 634 kpk i art. 3 ust. 1 Ustawy z dnia 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach karnych (Dz.U. 1983r., Nr 49, poz. 223 ze zm.).